

NOTAOVERLEG KLIMAAT EN ENERGIE 26-11-2020

IPO, Unie van Waterschappen en VNG maken van de gelegenheid gebruik om de Commissie EZK hun visie mee te geven over enkele onderwerpen van het NO Klimaat & Energie.

Provincies zoeken voor waterstof samenwerking in de zoektocht naar fondsen

Waterstof gaat een onmisbare rol vervullen in een duurzame, CO₂-vrije energievoorziening. De verschillende provincies hebben de ambitie om een actieve rol te spelen in het op gang brengen van de waterstofeconomie. Meerdere scenarioanalyses tonen aan dat de grootschalige inzet van waterstof onmisbaar is om een volledig fossielvrije, duurzame samenleving te bereiken.

Zonder waterstof gaan wij de klimaatdoelen gewoonweg niet halen. Daarnaast tellen ook economische overwegingen. Waterstof is nodig om industrieën die nu nog draaien op fossiele brandstoffen te verduurzamen en daarmee te behouden – en dat geldt ook voor hun economische spin-offs. Dat is belangrijk voor de werkgelegenheid en het behoud van kennis. Waterstof is essentieel voor het voortbestaan van de havens en industrie.

In de verschillende provincies is het laatste jaar hard gewerkt aan waterstof-plannen. Om de ambities te halen, hebben we alle provincies nodig; de ene heeft meer potentie om de productie en invoer, opslag en doorvoer van waterstof snel op te schalen, de ander zet meer in op waterstof voor de industrie. Waterstof vraagt ook om grote investeringen in infrastructuur.

Er moet daarnaast een duidelijke en richtinggevende verdeling komen van de beschikbare waterstof over de sectoren heen. Ook is een gezamenlijke (overheidsbrede) visie nodig op de benodigde infrastructuur en de bijbehorende investeringen.

Voor de omschakeling naar schone waterstof is naast veel geld ook een gecoördineerde aanpak van de uitdagingen in regelgeving nodig. We vragen u om samenwerking tussen rijk en provincies te bevorderen om gezamenlijk de financiële én regulerings-uitdagingen aan te gaan.

Taskforce Infrastructuur Klimaatakkoord Industrie (TIKI)

De instrumenten die zijn geschetst in de kabinetsreactie op de TIKI geven een goede basis om energie-infra voor de industrie verder te ontwikkelen. Hoe de instrumenten zich tot elkaar verhouden en de rol van gemeenten hierin moeten nog verder worden uitgewerkt. Samenhang met bestaande instrumenten zoals RES en Programma Energiehoofdstructuur (PEH) en de ruimtelijke inpassing zijn daarbij speerpunten. Gemeenten moeten mee kunnen beslissen in ruimtelijke claims

voor landelijke energie-infra en de effecten van grootschalige verduurzaming van de industrie mee kunnen nemen in de beleidskeuzes voor bijvoorbeeld RES en de gebouwde omgeving.

CO2-reductieplicht ook voor complexe vergunningplichtige bedrijven

De 'Normering CO2-reductieplicht bedrijven', ook wel de bredere energiebesparingsplicht, is een afspraak uit het Klimaatakkoord, onderdeel industrie. De provincies zetten zich in voor de uitvoerbaarheid van het instrument, zodat het voldoende bijdraagt aan de CO2-reductiedoelen én zorgt voor een gelijk speelveld voor bedrijven en een goede inpassing van de normering in het nieuwe Omgevingswet-stelsel.

Vooraf voor het behouden/creëren van een gelijk speelveld tussen grote en kleine bedrijven is het essentieel dat naast de 'gewone' milieuvergunningplichtige bedrijven ook de complexe milieuvergunningplichtige bedrijven onder de CO2-reductieplicht bedrijven komen te vallen. Het gaat om 1.600 complexe (industriële) bedrijven die, als de uitzondering doorgaat, niet onder de CO2-reductieplicht komen te vallen. Denk aan chemische en metaalbewerkende bedrijven, op- en overslagbedrijven en de keramiek-, papier- karton en voedingsmiddelenindustrie met een grote stookinstallatie. Deze complexe milieuvergunningplichtige bedrijven zijn dus vaak grote bedrijven met een hoog energiegebruik en CO2-uitstoot. Maar ze vallen niet onder het Europese systeem voor emissiehandel (ETS). Dit is dus een groep met een groot energiebesparingspotentieel.

Als deze 1600 bedrijven niet onder de 'Normering CO2 reductieplicht bedrijven' vallen, dan is dit straks de enige groep die geen wettelijke verplichting heeft om energie te besparen. Zo ontstaat er dus een ongelijk speelveld dat vooral nadelig is voor kleinere bedrijven die wel (al langer) een wettelijke plicht hebben. Bedacht is dan maar via vergunningen een energiebesparingsplicht op te leggen. De koepels zien dit als een tijdrovende en kostbare klus voor met name de provincies en omgevingsdiensten die meer dan 1600 vergunningen zouden moeten gaan herzien.

Beter dan de besparing te regelen via de herziening van 1600+ vergunningen, is het opnemen van complexe vergunningplichtige bedrijven onder de CO2-reductieplicht, oftewel de 'Normering CO2 reductieplicht bedrijven.'

Participatie binnen de RES'sen van het grootste belang

De 30 RES-regio's werken hard aan hun strategie om in 2030 voldoende duurzame energie op land te regelen. In de Tweede Kamer zijn regelmatig kritische geluiden te horen over met name het draagvlak binnen de RES-processen. Maar de RES is niet alleen van ambtenaren en bestuurders: juist volksvertegenwoordigers, inwoners, maatschappelijke partijen, initiatiefnemers en marktpartijen worden betrokken.

Participatie is van het grootste belang. Daarvoor zijn al heel wat tools, gidsen en handreikingen. Sinds kort is er één overkoepelende website [Energieparticipatie.nl](https://energieparticipatie.nl) waar alles te vinden is over doelen en vormen van participatie en waar vooral kennis en ervaring tussen de RES'sen wordt gedeeld. Samen bereiken we steeds meer mensen. Eén van die mooie voorbeelden is het project om jongeren meer te betrekken via JongRES en de Jonge Klimaatbeweging. Opmerkelijk daarbij is dat jongeren in het algemeen positiever staan tegenover windmolens en zonnevelden in hun omgeving dan oudere generaties.

In januari willen de drie koepels IPO, VNG, UvW en het Nationaal Programma RES de Kamerleden graag weer bijpraten over hoe de RES'sen er bij staan. Wellicht kan dat in een webinar of in het door u te organiseren rondetafelgesprek over de RES'sen.

SDE ++ en routekaart Groen Gas

De regelingen voor biogas/groen gas uit rioolwaterzuiveringen en voor aquathermie zijn in de huidige vorm ontoereikend om de ambities voor de inzet voor verwarming van de gebouwde omgeving zoals vastgelegd in het Klimaatakkoord waar te kunnen maken. Het is een belangrijke stap dat aquathermie als afzonderlijke regeling nu is opgenomen in de SDE ++ regeling, maar op een aantal punten sluit deze nog onvoldoende aan op de praktijk. Daarnaast is er een gecoördineerd uitvoeringsprogramma voor Aquathermie wenselijk, omdat een substantieel deel van het potentieel voor de verwarming van Nederland anders onbenut dreigt te blijven. Het grote voordeel van aquathermie is dat toepassing van deze energiebron, in tegenstelling tot elektrische warmtevoorzieningen niet leidt tot aantasting van het landschap. In het buitenland is al veel ervaring opgedaan op het terrein van warmte uit rioolwaterzuiveringen.

Het Klimaatakkoord voorziet in een wezenlijke en structurele rol voor Groen gas als alternatief voor de vervanging van aardgas, met name in de gebouwde omgeving. In de recente Kamerbrieven over de rol van gas in het energiesysteem en over de Routekaart Groen Gas (32813 – 485) is dit nadrukkelijk bevestigd. Hierin is ook aangegeven dat er een stimuleringspakket moet worden samengesteld om de opschaling naar 2 miljard kuub groen gas in 2030 te kunnen realiseren. Wij voorzien dat de realisatie van deze ambitie in gevaar komt als de uitvoering van de Routekaart door EZK niet spoedig ter hand wordt genomen. De wettelijke invoering van bijvoorbeeld een bijmengverplichting kost vele jaren van voorbereiding voordat deze daadwerkelijk kan worden ingevoerd. De hoeveelheid groen gas is nu nog zeer beperkt (150 miljoen kuub). Het huidige stimuleringspakket leidt er bovendien toe dat groen gas voornamelijk wordt geproduceerd voor de verduurzaming van de mobiliteit. Verbetering van de SDE ++ is nodig om ook te kunnen voorzien in de behoefte aan groen gas voor de gebouwde omgeving als vastgelegd in het Klimaatakkoord.

Een van de belangrijkste bronnen voor de productie van biogas en groen gas, naast mest en GFT, is rioolslib op de rioolwaterzuiveringen. Op dit moment produceren waterschappen al ruim 130 miljoen kuub biogas en zij willen graag nog verder opschalen. De huidige SDE ++ regeling voor rioolslib is hiervoor echter ontoereikend. Wij pleiten ervoor om deze regeling spoedig aan te passen, conform het voornemen van de Minister in de kamerbrief van maart van dit jaar in de Routekaart Groen Gas.

Als we de ambitieuze doelstellingen voor groen gas (als bepaald in het Klimaatakkoord) willen realiseren (2 miljard kuub in 2030) zullen alle relevante stakeholders, waaronder de decentrale overheden (bronhouders van rioolslib en GFT), in een Groen Gas actieprogramma of -plan moeten gaan samenwerken onder regie van het Ministerie van EZK.

Verzoek aan de minister om spoedig de uitvoering van de Routekaart Groen Gas gecoördineerd ter hand te nemen. Om hiervoor een plan van aanpak te maken en een gezamenlijk overlegplatform in te stellen met alle relevante stakeholders.

Is de minister bereid om een Routekaart Aquathermie op te stellen met het doel om het potentieel van aquathermie voor de verwarming van de gebouwde omgeving maximaal te benutten?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Tessa Maas

06 - 51 38 24 90

tmaas@uvw.nl